

Ο σύντροφος του Νικόλαου Πλαστήρα στην επανάσταση του '22, συνταγματάρχης Στυλιανός Γονατάς, ορκίστηκε πρωθυπουργός στις 27 Νοεμβρίου 1922, πραγματοποιώντας ένα απίστευτο ρεκόρ: Έγινε ο έβδομος στην Ελλάδα πρωθυπουργός που γνώρισε η ζοφερή εκείνη χρονιά (το προηγούμενο ρεκόρ κατείχε το 1863 με έξι πρωθυπουργούς).

Το 1922 βρήκε τη χώρα με πρωθυπουργό τον φανατικό αντιβενιζελικό, άλλοτε «Ιάπωνα», Δημήτριο Γούναρη. Με τον Ελευθέριο Βενιζέλο αυτοεξόριστο στο Παρίσι, μετά την πανωλεθρία των Φιλελευθέρων στις εκλογές του 1920. Τα πράγματα στη Μικρασία δεν πήγαιναν καλά και η κυβέρνηση ανατράπηκε τον Φεβρουάριο. Ανασχηματίστηκε και συνέχισε να κυβερνά με (2^ο εκείνη τη χρονιά) πρωθυπουργό τον μπροστάρη του αντιβενιζελισμού, Νικόλαο Στράτο. Τον Μάιο κι αυτός ανατράπηκε. Τρίτος πρωθυπουργός ορκίστηκε ο, επίσης άλλοτε «Ιάπωνας» και πια φανατικός αντιβενιζελικός, Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης. Η μικρασιατική καταστροφή, τον Αύγουστο, τον παρέσυρε κι αυτόν. Τέταρτος πρωθυπουργός ανέλαβε ο Νικόλαος Τριανταφυλλάκος, ως τότε ύπατος αρμοστής στην Κωνσταντινούπολη. Έμεινε στη θέση αυτή μόλις λίγες μέρες, καθώς στις 10 Σεπτεμβρίου ξέσπασε η επανάσταση των Πλαστήρα – Γονατά που επικράτησε αμέσως. Ο Τριανταφυλλάκος παραιτήθηκε και συνέστησε στον βασιλιά Κωνσταντίνο να πράξει το ίδιο. Ο βασιλιάς προσπάθησε να στήσει «βασιλοκομμουνιστική» κυβέρνηση υπό τον Ιωάννη Μεταξά, απέτυχε, παραιτήθηκε κι έφυγε από τη χώρα. Πέμπτος πρωθυπουργός ανέλαβε για λίγες μέρες ο Α. Χαραλάμπης. Παραιτήθηκε κι αυτός, όταν, στις 17 Σεπτεμβρίου, ορκίστηκε εγκεκριμένη από τους επαναστάτες κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον μετριοπαθή βενιζελικό πολιτικό Σωτήριο Κροκιδά (έκτο στη σειρά). Προσπάθησε να ματαιώσει την εκτέλεση των έξι που κρίθηκαν υπαίτιοι της μικρασιατικής καταστροφής (ανάμεσά τους και οι τρεις πρώτοι πρωθυπουργοί της χρονιάς αυτής, Γούναρης, Στράτος, Πρωτοπαπαδάκης). Η θανάτωσή τους στις 15 Νοεμβρίου τον οδήγησε σε παραίτηση. Στις 27 Νοεμβρίου, πρωθυπουργός ανέλαβε ο Στυλιανός Γονατάς. Έμεινε στη θέση αυτή ως τον Ιανουάριο του 1924, οπότε παρέδωσε στον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Επτά πρωθυπουργίες είχαμε και το 1865 αλλά τη χρονιά εκείνη δυο άνδρες ορκίστηκαν από δυο φορές καθένας: Κ. Κανάρης, Α. Κουμουνδούρος, Ε. Δεληγιώργης, Δ. Βούλγαρης, Α. Κουμουνδούρος, Ε. Δεληγιώργης και Β. Ρούφος. Ήταν η χρονιά κατά την οποία ίσχυσε για πρώτη φορά η συνταγματική βασιλεία (Σύνταγμα 1864).

Υπήρξαν τρεις χρονιές, που γνώρισαν από ΕΞΙ πρωθυπουργούς:

* Η πρώτη ήταν το 1863 με πρωθυπουργούς τους Δ. Βούλγαρη, Α. Μωραϊτίνη, Κ. Ζ. Βάλβη, Δ.

Κυριακό, Β. Ρούφο και Ξανά Δ. Βούλγαρη. Ήταν η χρονιά της εκλογής ως βασιλιά των Ελλήνων και της εδώ άφιξης του Γεώργιου Α'.

* Η δεύτερη ήταν το 1924, όταν ο Στυλιανός Γονατάς παρέδωσε στον εκλεγμένο Ελευθέριο Βενιζέλο που σύντομα παραιτήθηκε. Τρίτος ορκίστηκε ο Γεώργιος Καφαντάρης, τέταρτος ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου, πέμπτος ο Θεμιστοκλής Σοφούλης κι έκτος ο Α. Μιχαλακόπουλος. Ήταν η χρονιά της πρώτης έκπτωσης της δυναστείας των Γλίξμπουργκ, με την εγκαθίδρυση Δημοκρατίας.

* Η τρίτη ήταν το 1945: Ξεκίνησε με τον Γεώργιο Παπανδρέου και συνεχίστηκε με τον Νικόλαο Πλαστήρα που προχώρησε στη συμφωνία της Βάρκιζας. Ακολούθησαν ο Πέτρος Βούλγαρης, ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνό (ως αντιβασιλέας), ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος και ο Θεμιστοκλής Σοφούλης. Ήταν η χρονιά που οδήγησε στην έκρηξη του εμφύλιου πολέμου.

Υπήρξαν και δυο χρονιές, που γνώρισαν από ΠΕΝΤΕ πρωθυπουργούς:

* Η πρώτη το 1915 με τους Ελευθέριο Βενιζέλο, Δημήτριο Γούναρη, πάλι Ελευθέριο Βενιζέλο, Αλέξανδρο Ζαΐμη και Σ. Σκουλούδη. Ήταν η χρονιά που άρχισε ο διχασμός.

* Η δεύτερη ήταν το 1950 με τους Α. Διομήδη, Ι. Θεοτόκη, Σοφοκλή Βενιζέλο, Ν. Πλαστήρα και πάλι Σ. Βενιζέλο. Ήταν η χρονιά, κατά την οποία έπαψε να ισχύει ο στρατιωτικός νόμος που είχε επιβληθεί εξαιτίας του εμφύλιου πολέμου.

Υπήρξαν και πέντε χρονιές που γνώρισαν από ΤΕΣΣΕΡΙΣ πρωθυπουργούς, οι τρεις με το ίδιο πρόσωπο να αναλαμβάνει δυο φορές (Κουμουνδούρος, Δεληγιώργης, Κουμουνδούρος, Κανάρης το 1877, Θ. Δηλιγιάννης, Γ. Θεοτόκης, Δ. Ράλλης και Ξανά Γ. Θεοτόκης το 1903, Α. Σαμαράς, Α. Τσίπρας, Βασιλική Θάνου και πάλι Α. Τσίπρας το 2015).

Τέσσερα διαφορετικά πρόσωπα στην πρωθυπουργία την ίδια χρονιά είχαμε το 1965 με την αποστασία και το 1967 με το πραξικόπημα των συνταγματαρχών:

* Το 1965 ξεκίνησε με πρωθυπουργό τον λαοπρόβλητο Γεώργιο Παπανδρέου που ο τότε βασιλιάς κατήργησε στις 15 Ιουλίου. Την ίδια μέρα, ορκίστηκε ο Γεώργιος Αθανασιάδης Νόβας που καταψηφίστηκε στις 4 Αυγούστου. Νέος ανέλαβε ο Ηλίας Τσιριμώκος που επίσης καταψηφίστηκε αλλά με λιγότερους αντίθετους. Η σαλαμοποίηση της Ένωσης Κέντρου συνεχίστηκε με μοχλό τον Κώστα Μητσοτάκη και τέταρτο πρωθυπουργό τον Στέφανο Στεφανόπουλο που πήρε ψήφο εμπιστοσύνης κι έβγαλε τη χρονιά.

* Το 1967 μπήκε με υπηρεσιακό πρωθυπουργό τον Ιωάννη Παρασκευόπουλο. Την 1^η Απριλίου, τον ανέτρεψε η ΕΡΕ και πρωθυπουργός ανέλαβε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος. Οι πραξικοπηματίες της 21

ης Απριλίου εγκατέστησαν πρωθυπουργό τον Κ. Κόλλια (βασιλικό εκπρόσωπο στη χούντα). Τον ανέτρεψαν στις 13 Δεκεμβρίου, με το αποτυχημένο βασιλικό αντιπραξικόπημα, και πρωθυπουργός ανέλαβε ο ίδιος ο αρχιπραξικοπηματίας Γεώργιος Παπαδόπουλος.

Πάμπολλες ήταν οι περιπτώσεις που η Ελλάδα γνώρισε ΤΡΕΙΣ πρωθυπουργούς την ίδια χρονιά.

* Πρώτη φορά ήταν το 1854, όταν ο βασιλιάς Όθων έσυρε την Ελλάδα σε περιπέτειες με αφορμή τον Κριμαϊκό πόλεμο. Παρέλασαν τότε στην πρωθυπουργική καρέκλα οι Αντώνιος Κριεζής (πρωθυπουργός από το 1849), Κωνσταντίνος Κανάρης (υπουργός Ναυτικών ως τότε) και αμέσως μετά Γεώργιος Μαυροκορδάτος.

* Τελευταία φορά ήταν το 2012 με πρώτον τον εξωκοινοβουλευτικό Λουκά Παπαδήμο, τον οποίο διαδέχτηκε ο υπηρεσιακός Παναγιώτης Πικραμένος για να ακολουθήσει ο Αντώνης Σαμαράς έπειτα από δυο διαδοχικές εκλογικές αναμετρήσεις.

(protagon.gr, 28.8.2015) (τελευταία επεξεργασία, 31.8.2015)

